

Sbírka soudních rozhodnutí

Věc T-275/17
Michela Curto
proti
Evropskému parlamentu

„Veřejná služba – Akreditování parlamentní asistenti – Článek 24 služebního řádu – Žádost o pomoc – Článek 12a služebního řádu – Psychické obtěžování – Poradní výbor zabývající se obtěžováním a jeho prevencí na pracovišti, který vyřizuje stížnosti mezi akreditovanými parlamentními asistenty a poslanci Evropského parlamentu – Rozhodnutí o zamítnutí žádosti o pomoc – Nesprávné posouzení – Rozsah povinnosti poskytnout pomoc – Délka správního řízení – Přiměřená délka – Odmítnutí poskytnout zprávy vypracované poradním výborem“

Shrnutí – rozsudek Tribunálu (prvního senátu) ze dne 13. července 2018

1. *Úředníci – Povinnost administrativy poskytnout pomoc – Oblast působnosti – Bývalí úředníci a zaměstnanci – Bývalí akreditovaní parlamentní asistenti*
(Služební řád, článek 24)
2. *Úředníci – Povinnost administrativy poskytnout pomoc – Provedení v oblasti psychického obtěžování – Podání žádosti o pomoc – Dodržení přiměřené lhůty – Délka lhůty*
(Služební řád, články 24 a 90 odst. 1)
3. *Úředníci – Povinnost administrativy poskytnout pomoc – Oblast působnosti – Rozsah – Soudní přezkum – Meze*
(Služební řád, článek 24)
4. *Úředníci – Psychické obtěžování – Pojem – Jednání, jehož cílem nebo následkem je diskreditace dotyčné osoby nebo zhoršení jejích pracovních podmínek – Požadavek opakovanosti jednání – Požadavek úmyslné povahy jednání – Rozsah – Neexistence požadavku zlého úmyslu obtěžovatele*
(Služební řád, čl. 12a odst. 3)
5. *Úředníci – Psychické obtěžování – Původ obtěžování – Údajný původce obtěžování – Člen Evropského parlamentu – Zahrnutí*
(Listina základních práv Evropské unie, článek 31; služební řád, článek 12a)
6. *Úředníci – Povinnost administrativy poskytnout pomoc – Rozsah – Povinnost administrativy přezkoumat stížnosti týkající se psychického obtěžování a informovat stěžovatele o dalším postupu vyřizování jeho stížnosti – Podmínka*
(Služební řád, články 24 a 90 odst. 1; pracovní řád ostatních zaměstnanců, článek 11)

7. *Úředníci – Povinnost administrativy poskytnout pomoc – Provedení v oblasti psychického obtěžování – Vyřizování žádosti o pomoc – Dodržení přiměřené lhůty – Rozsah*

(Služební řád, článek 24)

8. *Úředníci – Povinnost administrativy poskytnout pomoc – Oblast působnosti – Povinnosti obětí psychického obtěžování domáhat se náhrady své nemajetkové újmy přednostně před vnitrostátním soudem*

(Služební řád, článek 24)

9. *Žaloby úředníků – Žaloby na náhradu škody – Zrušení napadeného protiprávního aktu – Nemajetková újma, kterou lze oddělit od protiprávnosti, jež nemůže být zrušením zcela napravena*

(Článek 340 SFEU)

1. Povinnost poskytnout pomoc nebyla stanovena výlučně ve prospěch úředníků a zaměstnanců, kteří jsou aktuálně ve službě, ale mohou se jí dovolávat též bývalí úředníci nebo zaměstnanci.

Co se týče situace, kdy žádost o pomoc byla řádně podána k orgánu oprávněnému k uzavírání pracovních smluv v době, kdy jak akreditovaný parlamentní asistent, tak dotčený člen Parlamentu vykonávali své příslušné služební povinnosti v rámci daného orgánu, tento orgán zůstává povinen provést správní šetření tvrzených skutečností týkajících se psychického obtěžování bez ohledu na to, zda údajné obtěžování již v mezidobí skončilo či nikoliv, z důvodu odchodu jednoho z protagonistů.

(viz body 57 a 58)

2. Vzhledem k tomu, že článek 24, ani čl. 90 odst. 1 služebního řádu nestanoví lhůtu, ve které by žádost o pomoc měla být podána, je v tomto ohledu třeba použít požadavek, podle kterého obdobná žádost musí být podána ve lhůtě přiměřené vzhledem k době, během níž došlo ke skutečnostem tvrzeným v takovéto žádosti, která by v zásadě neměla přesáhnout pět let.

(viz bod 61)

3. Co se týče opatření, která je nutné přijmout v situaci spadající do působnosti článku 24 služebního řádu, včetně situace, kdy je vyřizována žádost o pomoc obsahující tvrzení o psychologickém obtěžování ve smyslu článku 12a služebního řádu ze strany člena některého orgánu, má administrativa širokou posuzovací pravomoc, podléhající kontrole ze strany unijního soudu při volbě opatření a prostředků pro uplatnění článku 24 služebního řádu. Kontrola ze strany unijního soudu se v tomto ohledu tak omezuje na to, zda dotčený orgán postupoval v přiměřených mezích a neužil své posuzovací pravomoci zjevně nesprávným způsobem.

Definice uvedená v článku 12a služebního řádu je založena na objektivním pojmu, ačkoliv se zakládá na kontextuálním hodnocení jednání a chování třetích osob, jež není vždy jednoduché provést, nevyžaduje provedení komplexních hodnocení podobných těm, jež mohou vyplývat z pojmů povahy hospodářské, vědecké, nebo technické, které by odůvodňovaly, aby byl administrativě při použití tohoto pojmu přiznán prostor pro uvážení. V případě tvrzení, že článek 12a služebního řádu byl porušen, je tedy potřeba zkoumat, zda se orgán oprávněný k uzavírání pracovních smluv dopustil nesprávného posouzení skutkového stavu vzhledem k definici psychického obtěžování uvedené v tomto ustanovení, a nikoliv zjevně nesprávného posouzení tohoto skutkového stavu.

(viz body 74 a 75)

4. Psychické obtěžování je definováno ve smyslu článku 12a odst. 3 služebního řádu jako „nepřístojné chování“, které se zaprvé uskutečňuje mluvenými nebo psanými projevy, jednáním či gesty, ke kterým dochází „po delší dobu, [jsou] opakované nebo systematické“, což znamená, že psychické obtěžování musí být chápáno jako proces, který trvá delší dobu a předpokládá opakované a pokračující jednání, jež je „úmyslné“, a tedy nikoliv „nechtěné“. Zadržet, aby se daný pojem na tato jednání, mluvené či psané projevy nebo gesta vztahoval, musí mít za následek poškození osobnosti, důstojnosti nebo fyzické či psychické integrity člověka.

Není tedy nezbytné prokázat, že dotčené mluvené nebo psané projevy, jednání či gesta byly uskutečněny s úmyslem poškodit osobnost, důstojnost nebo fyzickou či psychickou integritu člověka. Jinými slovy, k psychickému obtěžování může dojít i bez toho, aby bylo prokázáno, že původce obtěžování svým jednáním zamýšlel oběť zdiskreditovat nebo úmyslně zhoršit její pracovní podmínky. Postačí, že toto jednání, pokud bylo uskutečněno záměrně, objektivně takovéto následky způsobilo. Konečně, jelikož posuzované jednání musí podle článku 12a odst. 3 služebního řádu být nepřístojné, vyplývá z toho, že označit ho za „obtěžování“ lze jen tehdy, je-li dostatečně objektivní v tom smyslu, že nestranný a rozumný pozorovatel s běžnou citlivostí a nacházející se ve stejné situaci by toto chování či jednání považoval za přehnané a hodné kritiky.

(viz body 76–78)

5. Článek 9 odst. 2 a čl. 11 odst. jednacího řádu Parlamentu stanoví členům tohoto orgánu povinnost dodržovat zákaz psychického obtěžování uvedený v článku 12a služebního řádu, neboť takovýto zákaz jednání, stanovený na úrovni jednacího řádu, ve skutečnosti vychází z hodnot a zásad vymezených v základních dokumentech a spadá pod článek 31 Listiny základních práv, podle kterého „[k]aždý pracovník má právo na pracovní podmínky respektující jeho zdraví, bezpečnost a důstojnost“.

(viz body 80 a 81)

6. Orgán oprávněný k uzavírání pracovních smluv, popřípadě orgán oprávněný ke jmenování v rámci orgánu, jemuž byla na základě čl. 90 odst. 1 služebního řádu předložena žádost o pomoc ve smyslu článku 24 tohoto řádu, musí – vzhledem k povinnosti poskytnout pomoc, a pokud tento orgán čelí události neslučitelné s řádným a nerušeným výkonem služby – s veškerou potřebnou energií zasáhnout a s rychlostí a péčí vyžadovanou okolnostmi daného případu reagovat tak, aby zjistil skutkový stav a vyvodil z něj se znalostí věci příslušné důsledky. Za tímto účelem stačí, aby úředník nebo zaměstnanec, jenž se domáhá ochrany od svého orgánu, předložil alespoň neúplný důkaz o existenci útoků, které proti němu údajně směřují. Jsou-li takové skutečnosti dány, je na dotčeném orgánu, aby přijal vhodná opatření, zejména provedl ve spolupráci se stěžovatelem šetření za účelem prokázání skutkového základu stížnosti.

V případě tvrzeného obtěžování zahrnuje povinnost poskytnout pomoc zejména povinnost administrativy s vážností, rychle a ve vší důvěrnosti přezkoumat stížnost na obtěžování a informovat stěžovatele o postupu jejího vyřizování.

(viz body 97 a 98)

7. Vzhledem k tomu, že služební řád neobsahuje specifické ustanovení ohledně lhůty, v níž musí administrativní orgán provést správní šetření, mimo jiné v oblasti psychického obtěžování, musí se orgán oprávněný k uzavírání pracovních smluv v těchto věcech řídit zásadou přiměřené lhůty. V tomto ohledu musí orgány a instituce Unie dbát při provádění správního šetření na to, aby každé přijaté opatření bylo uskutečněno v přiměřené době po opatření předchozím.

Porušení zásady dodržování přiměřené lhůty totiž může odůvodnit zrušení rozhodnutí přijatého ve správním řízení jen tehdy, pokud nadměrné uplynutí času může mít dopad na samotný obsah rozhodnutí přijatého ve správním řízení.

(viz body 101 a 104)

8. Účelem povinnosti poskytnout pomoc zakotvené v článku 24 služebního řádu je poskytnout úředníkům a zaměstnancům prostřednictvím jejich orgánu ochranu před jednáním třetích osob, a nikoli před akty vydanými samotným orgánem, jejichž přezkum je upraven v jiných ustanoveních služebního řádu. Jiní úředníci či zaměstnanci, nebo členové orgánu Unie však mohou být považováni za třetí osoby ve smyslu tohoto ustanovení.

Co se týče nemajetkové újmy, která byla zaměstnanci údajně způsobena jednáním člena orgánu Unie, zaměstnanec se v souladu s článkem 24 druhým pododstavcem služebního řádu, nejprve musí, jak sám uvedl, domáhat náhrady takovéto újmy žalobou na náhradu újmy podanou k vnitrostátnímu soudu, neboť pouze v případě, že takovouto újmu není možné nahradit, může být orgán oprávněný k uzavírání pracovních smluv podle tohoto ustanovení služebního řádu vázán společně a nerozdílně nahradit žalobci újmu způsobenou jednáním „třetí osoby“ ve smyslu tohoto ustanovení.

Na základě povinnosti poskytnout pomoc mohl orgán oprávněný k uzavírání pracovních smluv mít povinnost poskytnout zaměstnanci pomoc, zejména finanční, v jeho snaze domoci se náhrady před vnitrostátním soudem.

(viz body 111–113)

9. Zrušení aktu stíženého vadou protiprávnosti může samo o sobě představovat přiměřené zadostiučinění, v zásadě dostatečné pro veškerou nemajetkovou újmu, kterou takový akt mohl způsobit, pokud žalobce neprokáže, že utrpěl nemajetkovou újmu, která je oddělitelná od protiprávnosti zakládající zrušení a nemůže být plně napravena tímto zrušením.

(viz bod 114)